

1/2004

Kerhoradan asema-alue Räntämäki

F-vaunujen littera-avain

TENDERI on Turun Kiskoliikennekerho ry:n jäsenlehti, joka ilmestyy vähintään kaksi kertaa vuodessa.

Sisältää

Kuskin pukilta	3
Kerhoradan asema-alueet	4
F-vaunujen littera-avain	6
Normaaliraiteisia teräskela- vaunuja Turussa	9
Kevätkokoukuskutsu	11
Kevään 2004 ohjelma	12

TENDERIn 1/2004 toimittivat

Ilmo Kajala
Timo Heiskari
Kalevi Patronen
Olli Savela

Turun Kiskoliikennekerho ry. Perustettu 5.9.1983

Hallitus 2004

Puheenjohtaja	Varapuheenjohtaja
Ilmo Kajala	Jarkko Lehtonen
Lanatie 5 D 109	Maallikontie 36
20540 TURKU	20660 LITTOINEN
(02) 237 6349	(02) 246 1400
GSM 050 336 0454	GSM 050 339 3048

Jäsen	Jäsen
Timo Heiskari	Kalevi Patronen
Karviaiskatu 2 H 36	Aunelantie 7
20720 TURKU	20210 TURKU
(02) 236 7937	(02) 230 9562
GSM 040 568 4518	GSM 050 345 9327

Jäsen	Sihteeri
Tapani Vuorio	Olli Savela
Suovantie 32	Tikankatu 21 K 79
20360 TURKU	20610 TURKU
(02) 238 2009	(02) 244 2420
GSM 040 820 9396	s-posti: olli.savela@pp.inet.fi

Yhdistyksen kerhohuonevastaavana toimii Pekka Rantala
Bergeninkatu 2 D 38, 20320 TURKU
(02) 239 0378 ja GSM 0500 877 708

MITÄ UUTTA? QUID NOVI?

Turun Kiskoliikennekerho ry. on varmaankin viimeisenä alan harrastusyhdistyksenä astunut internetaikaan. Yhdistyksellä on ollut 30.10.2003 lähtien omat internetsivunsa. Suuri kiitos sivujen tekemisestä kuuluu yhdistyksemme jäsenelle Kari Paanaselle, joka on myös Turun Kiskoliikennekerho ry:n perustajajäseniä.

Tätä kirjoitettaessa internetsivuihimme on käynyt tutustumassa jo 1396 kävijää. Se on melkoisen suuri määrä näin lyhyessä ajassa. Ulkoinen tiedotus toimii näin ollen erittäin tehokkaasti.

Esitän tässä samalla pyynnön kaikille yhdistyksemme jäsenille: Olkaa aktiivisia ja osallistukaa omalla panoksellanne - artikkeleilla ja/tai valokuvilla - internetsivujen sisältöön.

Yhdistyksen internetosoite on
www.netnic.fi/tklk

Kansikuva

Kaj Wikberg valittiin 8.9.2003 Turun Pienoisrautatiepäivillä vuoden rautatieharrastajaksi.
Kuva: Kalevi Patronen

Kuskin pukilta

24.11.2003

Kerhomme kahdeskymmenes toimintavuosi alkaa olla lopullaan. Kulunutta vuotta voitaneen pitää kohtalaisen onnistuneena kerhon toiminnan kannalta. Valtakunnallisten pienoisrautatiepäivien ansiosta kerhon toiminta oli etenkin syyskaudella innostunutta ja, käyttäakseni aattelliselle yhdistykselle hiukan vierasta termiä, tehokasta. Oma kerhoratamme sai valmistumiseensa lisää potkua ja pienoisrautatiepäivien johdosta myös pura-ja-kokoa -tulikasteensa, josta se selvvisikin odotetun hyvin.

Taloudellisen tuloksen osalta oli pienoisrautatiepäivien varaan asetettu toiveita, jotka eivät nyt täyttyneet. Päivien näennäisestä(?) kävijätungoksesta huolimatta pienoisrautatiepäivien tuotto näyttää jäävän rutkasti alle viimekertaisen. Siinäpä meillä on ajattelemisen aihetta vastaisen varalle yhdessä jos toisessakin suhteessa. Joka tapauksessa olemme kerhona tehneet pienoisrautatieasiasiaa ja kiskoliikenneharrastusta jälleen tunnetuksi muulle maailmalle. Pienoisrautatiepäivien järjestelyistä kerhomme sai tälläkin kertaa kiitosta näytteilleasettajien taholta; saimmepa myös 20 -vuotisonnittelutkin oikein adressin muodossa!

Kuten tiedetään, meillä on järjestämisvuoro taas viiden vuoden päästä, vuonna 2008, jolloin kerhomme täyttää 25 vuotta. Luontevaa teemantynkää kehitettäneen silloin Turun raitioteistä, tuolloin kun tulee kuluneeksi sata vuotta sähkörautiotieliikenteen alkamisesta kaupungissamme. Nähtäväksi jää, missä laajuudessa pystymme päivät tuolloin järjestämään. Ehkäpä hengähdämme nyt rauhasa loppuvuoden, mutta liikaa ei sovi ruveta lepäilemään laakereilla, viisi vuottahan kuluu hujauksessa!

Ensi vuoden pienoisrautatiepäivistä sanottakoon tässä, että tamperelaiset selvittävät järjestämismahdollisuuksiaan vuodenvaihteeseen mennessä, minkä jälkeen kuulemme, onnistuuko se heiltä. Muussa tapauksessa päivät pidetään Lahdessa. Tärkeintä on, että välivuotta ei nytkään päästetä jäämään.

Ilahduttavina uutisina ja uutuuksina mainittakoon, että kerhomme lehti Tenderi on kohentanut ulkoasuaan ja kerhollamme on nyt kauan kaivatut sivut internetissä - sieltä löytyy myös Tenderin verkkoversio.

Muuten, uutena keinona pienoisrautatieharrastuksen jälkipolven synnyttämiseen ja kasvattamiseen eräs suuri kaupallinen pienoisrautatievalmistaja ryhtyy Saksassa myymään tuotteitaan sikäläisissä päivittäistavaroiden halpakauppaketju Aldin myymälöissä. Koskahan meillä alkaa saada Rocoja ja Märkliniä Siwasta - tai Lidlistä?

Nyt alkava joulun aika on (ollut) kodeissa perinteisesti "sähköjuna-aikaa" ja samalla monenlaisen harrastamisen aikaa. Kaiken hiljentymisen ja rauhoittumisen keskellä älkäämme mekään unohtako harrastaa! Harrasta joulu(n)a!

Ilmo Kajala

Kerhoradan asema-alue Räntämäki

Kerhoradalla on kaksi asema-aluetta: Salo ja Räntämäki. Koska jälkimmäinen on valmiimpi kokonaisuus, niin siitä on helpompi kertoa. Asema-alueen muodostuu kolmesta rakennuksesta: matkustaja-asemasta, tavara-asemasta ja ulkorakennuksesta. Molemmat asemarakennukset ovat valmiina, mutta ulkorakennus on työn alla. Henkilöasemarakennus oli jo vanhassa kerhoradassa, josta jäi jäljelle muutama muukin rakennus ja erilaista puustoa. Aseman rappusilla nojaileva satunnainen matkailija oli jo vanhan radan aikaan. Vanhaa rataa ei ole enää, vaan se on hävitetty. Sitä yritettiin ennen sitä kaupitella siinä onnistumatta. Vaihteet ja muu arvokas kiskomateriaali otettiin talteen.

Kuvassa pienoismalli 1:87 ja alkuperäinen, kuvat Timo Heiskari

Aseman edustalla voivat junat kohdata, koska siinä 1- ja 2-raide. Lisäksi on pistoraide tavaramakasiinille ja pieni vetopätkä. Lisäksi asemalta lähtee yksi teollisuusraide sekä sora-junille pistoraide soramontulle. Nykyisellä suljetulla Räntämäen asemalla ei ole enää mitään vaihteita, vaan junat ohittavat sen mennessä tullen. Henkilöasema on vielä paikoillaan, mutta asumattomana Kiskoliikennekerhon muutettu sieltä pois nykyiseen kerhohuoneistoon Pansioon. Tavara-asema on nyt purettu, koska siellä majaili kaikenlaista epäsosiaalisia aineita. Rakennuksessa sattui ikävä pahoinpitelytapaus. Mahdollisen asemalaiturin tekemistä on myös harkittu, koska alun perin sellainen taisi olla Räntämäen asemalla.

Alkuperäinen asetinlaite ja pienoismallin tavara-aseman pistoraide, kuvat Timo Heiskari

Tavaramaksiini on tehty mittakaavaan 1:100, jotta se ei näyttäisi suhteettoman suurelta henkilöaseman rinnalla.

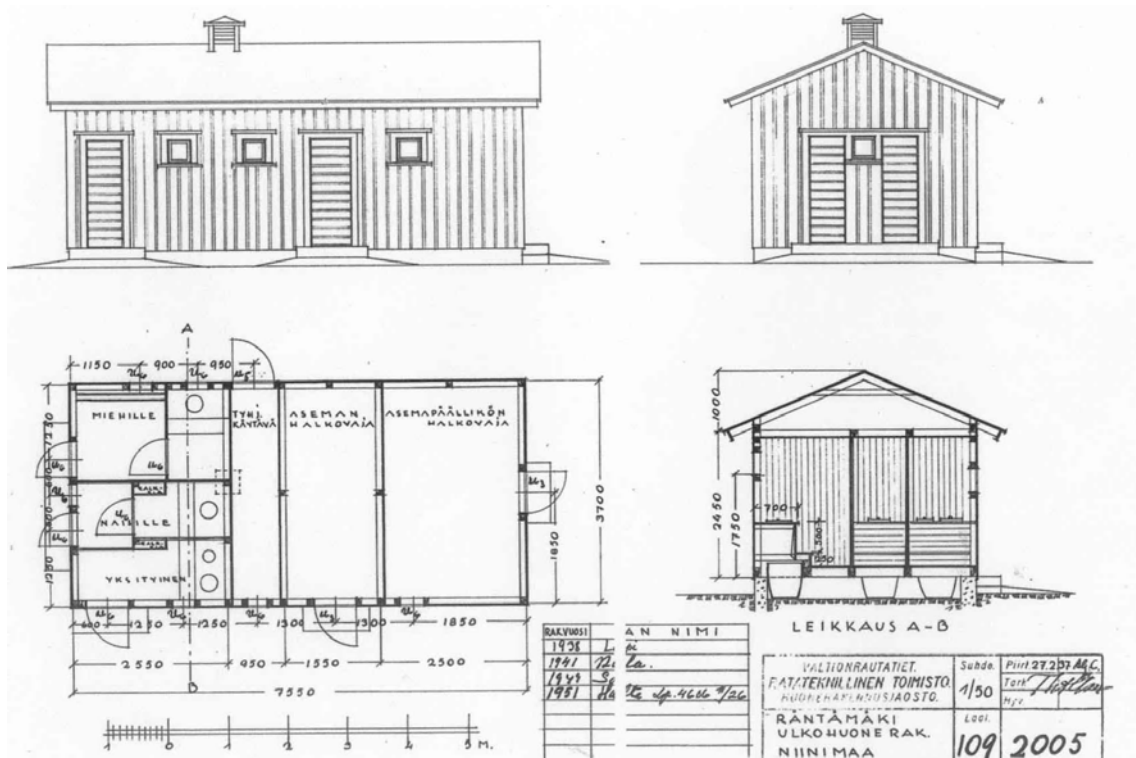
Tenderi 1/2004

Tavara-asema alennustilassaan keväällä 2000, kuva Timo Heiskari

Pienoismalli näyttää huomattavasti aidommalta, kuva Timo Heiskari

Piharakennuksen piirustus, kuva Rautatiemuseon.
Tenderi 1/2004

UIC:n mukaisen litterajärjestelmän avain

(OS) Koska Tenderissä 1/03 olivat F-vaunujen littera-avaimen sivut väärässä järjestyksessä, julkaistaan nyt tämä avain uudestaan ja vasta numerossa 2/04 on vuorossa I-vaunujen eli jäähdytysvaunujen littera-avain. Pahoittelemme aiheutunutta sekaannusta.

lähteet:

UIC Merkblatt Nr. 438-2, Kennzeichnung der Güterwagen + Anlage 3 Einheitliche numerische Kennzeichnung der Güterwagen

UIC Leaflet N. 438-2, Identification marking for freight rolling stock + Appendix 3 Uniform numerical marking of freight wagons

Wolfgang Diener: Anstrich und Bezeichnung von Güterwagen Das äußere Erscheinungsbild deutscher Güterwagen von 1864 bis heute, Abend, Stuttgart 1992

Mikko Alameri ja Ilkka Hovi: Rautatiet ja pienoisorautatiet, Kustannusosakeyhtiö Tammi, Helsinki 1984

Lajitunnus: F

Korkealaitainen erikoisvaunu

Litteranumerot: 600 0 - 699 9

Vaunun perusominaisuudet

2-akselinen:	$25\text{ t} \leq \text{kuorma} \leq 30\text{ t}$
3-akselinen:	$25\text{ t} \leq \text{kuorma} \leq 40\text{ t}$
4-akselinen:	$50\text{ t} \leq \text{kuorma} \leq 60\text{ t}$
vähintään 6-akselinen:	$60\text{ t} \leq \text{kuorma} \leq 75\text{ t}$
nivelvaunu tai vaunuyksikkö:	erilliset akselit, 2 elementtiä $22\text{ m} \leq \text{kuormauspituus} < 27\text{ m}$

Lisätunnukset

a	4 akselia
nivelvaunu tai vaunuyksikkö: telit
aa	vähintään 6 akselia (1)
b	tilavuus $> 45\text{ m}^3$, erilliset akselit (1)
c	säädeltävä painovoimatyhjennys vaunun molemmille puolille tai vain toiselle puolelle, korkealla sijaitsevat tyhjennysaukot (2)
cc	säädeltävä painovoimatyhjennys vaunun molemmille puolille tai vain toiselle puolelle, alhaalla sijaitsevat tyhjennysaukot (2)

e	nivelvaunu tai vaunuyksikkö: 3 elementtiä
ee	nivelvaunu tai vaunuyksikkö: vähintään 4 elementtiä
f	soveltuu Ison-Britannian liikenteeseen, junalautalla tai Kanaalin tunnelin kautta
ff	soveltuu Ison-Britannian liikenteeseen, vain Kanaalin tunnelin kautta
fff	soveltuu Ison-Britannian liikenteeseen, vain junalautalla
k	2- tai 3-akselinen: kuorma < 20 t (1) 4-akselinen: kuorma < 40 t vähintään 6-akselinen: kuorma < 50 t
kk	2- tai 3-akselinen: $20 \text{ t} \leq \text{kuorma} < 25 \text{ t}$ (1) 4-akselinen: $40 \text{ t} \leq \text{kuorma} < 50 \text{ t}$ vähintään 6-akselinen: $50 \text{ t} \leq \text{kuorma} < 60 \text{ t}$
I	painovoimatyhjennys (kertatyhjennys) samanaikaisesti vaunun molemmille puolille, korkealla sijaitsevat tyhjennysaukot (2)
II	painovoimatyhjennys (kertatyhjennys) samanaikaisesti vaunun molemmille puolille, alhaalla sijaitsevat tyhjennysaukot (2)
m	2-elementtinen nivelvaunu tai vaunuyksikkö: kuormauspituus $\geq 27 \text{ m}$
mm	2-elementtinen nivelvaunu tai vaunuyksikkö: kuormauspituus < 22 m
n	2-akselinen: kuorma > 30 t (1) 3-akselinen: kuorma > 40 t 4-akselinen: kuorma > 60 t vähintään 6-akselinen: kuorma > 75 t
o	painovoimatyhjennys (kertatyhjennys) kiskojen väliin, korkealla sijaitsevat tyhjennysaukot (2)
oo	painovoimatyhjennys (kertatyhjennys) kiskojen väliin, alhaalla sijaitsevat tyhjennysaukot (2)
p	säädeltävä painovoimatyhjennys kiskojen väliin, korkealla sijaitsevat tyhjennysaukot (2)
pp	säädeltävä painovoimatyhjennys kiskojen väliin, alhaalla sijaitsevat tyhjennysaukot (2)
r	nivelvaunu
rr	vaunuyksikkö

- (1) Lisätunnuksia "aa", "b", "k", "kk" ja "n" ei merkitä nivelvaunuihin eikä vaunuyksiköihin.
- (2) F-vaunuissa, joissa on painovoimatyhjennys, ei ole tasaista lattiaa eikä niitä voi kipata päädyn yli tai sivulle.
 Säädelty tyhjennys: Tyhjennystä voi säädellä tai se voidaan keskeyttää milloin vain.
 Kertatyhjennys: Tyhjennysaukot voidaan sulkea vasta, kun vaunu on kokonaan tyhjennetty.
 Korkealla sijaitseva tyhjennysaukko: Tyhjennysaukon alareuna on vähintään 70 cm kiskon harjan yläpuolella, mikä mahdollistaa hihnakuuljettimen käytön tavarantoisiirtämisessä.
 Alhaalla sijaitseva tyhjennysaukko: Tyhjennysaukon alareuna on niin alhaalla (alempana kuin 70 cm kiskon harjasta), ettei se salli hihnakuuljettimen käyttöä tavarantoisiirtämisessä.

DB Facs¹²⁴ 31 80 694 1 016-1 Güterbahnhof Berlin-Tempelhof 7.7.2000
 Foto: Olli Savela

Normaaliraiteisia teräskelavaunuja Turussa 2003

(OS) Vuoden 2003 aikana on Turussa näkynyt melkoisesti erilaisia tavaravaunutyyppejä, sekä keski-eurooppalaisia, IVY-maiden että myös virolaisia vaunuja. Tässä lyhyessä katsauksessa on esillä muutamia normaaliraiteisia teräskelavaunuja.

DB Cargo 31 80 487 6
397-9
Sahimms⁹⁰⁰

Valmistaja: Vereinigter
Schienenfahrzeugbau
der DDR
VEB Waggonfabrik
Niesky
nro 29548 87

Telit: BA 713 Graaff
Kommanditgesellschaft
Elze/Leine

Kuva: Olli Savela
27.6.2003
Linnanaukko

DB Cargo 31 80 487 6
178-3
Sahimms⁹⁰⁰

Valmistaja: Linke-
Hofmann-Busch
Salzgitter-Watenstedt

Telit: BA 713
Linke-Hofmann-
Busch

Kuva: Olli Savela
27.6.2003
Linnanaukko

DB Cargo 31 80 487 7
145-1
Sahimms-u⁹⁰¹

Valmistaja: Graaff GmbH,
3210 Elze

Telit: BA 714

Kuva: Olli Savela
27.6.2003
Linnanaukko

33 68 477 7 182-9 v
Shimmns

Valmistaja: Tatravagónka a.s.
Poprad (Slovakia)

Telit: Y25 (Tatravagónka)

Vuokraaja: SSAB Tunnpå AB,
SE-781 84 BORLÄNGE

Omistaja: AAE Cargo AG,
CH-6301 ZUG

Kuva: Olli Savela 31.8.2003
Linnanaukko

Muistakaa käydä myös yhdistyksen internetsivuilla!

www.netnic.fi/tklk

Kutsu Turun Kiskoliikennekerho ry:n sääntömääräiseen kevätkokoukseen

Turun Kiskoliikennekerho ry:n sääntömääräinen kevätkokous pidetään Turussa Pansion satamassa, os. Pansiontie 48-52, rakennus **5255**, **tiistaina 23.3.2004** alkaen klo **18.00**. Kokouksessa käsitellään yhdistyksen sääntöjen 12 §:n määäämät asiat.

Tervetuloa!

TKLK ry:n hallituksen puolesta

Ilmo Kajala
puheenjohtaja

Olli Savela
sihteeri

ESITYSLISTA

1. Avataan kokous.
 2. Kokouksen järjestäytyminen
 - 2.1. Valitaan kokouksen puheenjohtaja.
 - 2.2. Valitaan kokouksen sihteeri.
 - 2.3. Valitaan kaksi pöytäkirjan tarkistajaa.
 3. Todetaan kokouksen päätösvaltaisuus.
 4. Hyväksytään kokouksen työjärjestys.
 5. Esitetään vuoden 2003 toimintakertomus.
 6. Esitetään vuoden 2003 tilinpäätös ja päätetään sen vahvistamisesta.
 7. Päätetään vastuuvapauden myöntämisestä yhdistyksen hallitukselle.
 8. Päätetään kokous.
-

MESSURETKI HELSINKIIN

Turun Seudun Matkailijat järjestää perinteisen messumatkan **Matka 2004-Messuille** Helsinkiin lauantaina 17.1.2004. Matkan hinta on noin 25 €/henkilö, hintaan sisältyvät junamatkat ja ryhmälippu messuille.

Tiedustelut/ilmoittautumiset 31.12.2003 mennessä Torsti Rekolalle, puh. (02) 470 2315 tai GSM 050 571 1303.

Kevätkauden 2004 ohjelma

To	08.01.04	klo 18.00	Pansio 5255	Raitiovaunu- ja raitiotieilta
Ti	13.01.04	klo 18.00	Pansio 5255	Kerhoilta
Ti	27.01.04	klo 18.00	Pansio 5255	Kerhoilta
To	05.02.04	klo 18.00	Pansio 5255	Raitiovaunu- ja raitiotieilta
Ti	10.02.04	klo 18.00	Pansio 5255	Kerhoilta
Ti	24.02.04	klo 18.00	Pansio 5255	Kerhoilta
To	04.03.04	klo 18.00	Pansio 5255	Raitiovaunu- ja raitiotieilta
Ti	09.03.04	klo 18.00	Pansio 5255	Kerhoilta
Ti	23.03.04	klo 18.00	Pansio 5255	KEVÄTKOKOUS
To	01.04.04	klo 18.00	Pansio 5255	Raitiovaunu- ja raitiotieilta
Ti	06.04.04	klo 18.00	Pansio 5255	Kerhoilta
Ti	20.04.04	klo 18.00	Pansio 5255	Kerhoilta
Ti	04.05.04	klo 18.00	Pansio 5255	Kerhoilta
To	06.05.04	klo 18.00	Pansio 5255	Raitiovaunu- ja raitiotieilta
Ti	18.05.04	klo 18.00	Pansio 5255	Kerhoilta

Huomatkaa, että raitiovaunu- ja raitiotieillat ovat nyt **torstaisin**.

Kerhorataa rakennetaan **tiistaisin** ja **lauantaisin**. Rakentamisesta kiinnostuneet ottakoot yhteyttä Pekka Rantalaan, Kalevi Patroseen tai Timo Heiskariin.

Koska yhdistyksen kerhotilat ovat satama-alueella, joka on valvottua aluetta eikä avaimia ole mahdollista hankkia kaikille halukkaille, ei kerhotiloihin voi astua kuin havumajaan. Pansion sataman portti on arkisin avoinna klo 19.00 saakka ja rakennuksen 5255 ovetkin ovat tavallisesti aina kiinni, niin olisi suotavaa, että tulisitte kerhoiltoihin ja kokouksiin mahdollisimman täsmällisesti (klo 18.00). Jos ei pääse tulemaan juuri silloin, kannattaa soittaa johonkin seuraavista kännykkänumeroista:

Timo Heiskari	040 568 4518
Ilmo Kajala	050 336 0454
Jarkko Lehtonen	050 339 3048
Kalevi Patronen	050 345 9327
Pekka Rantala	0500 877 708
Tapani Vuorio	040 820 9396

Rakennus 5255

